

Anna Huovila, Henna Purkunen & Tiina Wallenius

Toimintapäivä hätäkeskukseen soittamisesta 3.-luokkalaisille

Toiminnallinen opinnäytetyö

Hätäkeskukseen soittaminen

Toimintapäivä 3.-luokkalaisille

Anna Huovila, Henna Purkunen & Tiina
Wallenius
Opinnäytetyö
2024
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma

Tekijät: Anna Huovila, Henna Purkunen & Tiina Wallenius

Opinnäytetyön nimi: Toimintapäivä hätäkeskukseen soittamisesta 3.- luokkalaisille

Työn ohjaajat: Satu Pinola & Anne Hannus

Kevätlukukausi 2024

Sivumäärä: 29 + 4 liitettä

Opinnäytetyömme käsittelee hätäpuhelun soittamista ja vaarojen tunnistamista. Aihe on tärkeä ja mielestämme lapsille tulee tarjota runsaasti opetusta hätätilanteiden varalle. Vastaavanlaisia opinnäytetöitä emme löytäneet, mutta aihetta oli sivuttu ensiapukoulutusta käsittelevissä opinnäytöissä. Alakouluikäiset lapset opettelevat itsenäistymistä vanhemmistaan ja liikkuvat paljon kodin ulkopuolella, jossa monenlaisia vaaratilanteitakin voi tulla eteen. Ajattelemme että ennaltaehkäisevän ajattelutavan korostaminen lapsille on hyväksi koko elämän matkalle. Ennaltaehkäisy vähentää inhimillistä kärsimystä ja on myös kustannustehokasta. Käytimme projektin toteutusmenetelmänä toiminnallista opinnäytetyötä. Valitsimme kohderyhmäksi kolmasluokkalaiset oppilaat, sillä ajattelimme, että useimmalla kolmasluokkalaisella on jo oma puhelin, millä hätäkeskukseen voi tarvittaessa soittaa. Kolmasluokkalaiset lapset myös liikkuvat jo kaukanakin oman kodin ympäristöstä. Tavoitteena oli lisätä kolmasluokkalaisten lasten tietoa ja taitoa arkielämän vaarojen tunnistamisessa sekä oikeanlaista hätätilanteessa toimimista. Lisäksi tavoittelimme rastityyppisten toimintapisteiden kohtaavan lasten ikätasoista oppimista. Haimme tietoa lasten oppimisesta ja erilaisista oppimismenetelmistä. Näiden tietojen perusteella suunnittelimme toiminnallisen päivän lapsille heidän omalle koululleen, joka sisältää lyhyen, keskustelua herättävän PowerPoint -esityksen sekä kolme rastia, jossa lapset pääsevät harjoittelemaan vaaran ennakoitua ja hätäpuhelun soittamista, sekä kertaamaan päivän aikana opittuja asioita tietovisassa. Toiminnallisen päivän vaikuttavuutta mitattiin lopussa arviointilomakkeella, joka jaettiin sekä lapsille että heidän opettajalleen. Tulkitimme palautteesta mm. sitä, oppivatko lapset päivän aikana uutta.

Asiasanat: hätäkeskus, hätäpuhelu, kouluikäiset, oppiminen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in nursing

Author(s): Anna Huovila, Henna Purkunen & Tiina Wallenius
Title of thesis: Activity Day on calling the emergency center for 3rd graders
Supervisor(s): Satu Pinola & Anne Hannus
Term and year when the thesis were submitted: Spring semester 2024
Number of pages: 29 + 4 appendices

The thesis addresses making emergency calls and how to identifying dangers. The topic is important and we believe that children should be provided with plenty of education in case of emergency situations. We didn't find similar theses, but the subject was mentioned in couple of theses that had first aid as main subject. Elementary school-aged children's are learning to be independent from their parents and are moving a lot outside of their homes, where they come across multiple different danger situations. We think that emphasizing precautionary mindset is positive thing throughout the lifecycle. Precaution reduces humane suffering and is also cost-efficient. As a implementation plan of this project we used functional thesis. We chose third grade students as the target group, as we thought, that most third graders already have their own phones, which they can use to call emergency services if necessary. Third-grader students also spend time further away from their home environment. The target was to increase third grade students knowledge and ability to acknowledge dangers and proper mode of operation in such case. Also we were aiming for cross operating point facing the learning of children's age levels. we searched for information about children's learning and different teaching methods. In knowledge of this information we planned functional day to their own school, which contained short, discussion-provoking PowerPoint -Show and three different cross points where children were able to anticipate dangers and making the emergency call and to recap everything learned earlier that day in a quiz. The effectiveness of the practical day was measured at the end with an evaluation form distributed to both the children and their teachers. We interpreted feedback, among other things, to determine whether the children learned anything new during the day.

Keywords: emergency center, emergency call, school age, learning

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	7
3	OPPIMINEN	8
3.1	Opetusmenetelmät	8
3.2	Alakoululaisille hyviä oppimiskeinoja	9
3.3	Hyvä opetusmateriaali	12
4	LASTEN KOHTAAMAT TAPATURMAT JA VAARAT	14
5	TAPATURMATILANTEESSA TOIMIMINEN	16
5.1	Tilanteessa toimiminen	16
5.2	Tilanteen jälkeen	16
6	PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	18
6.1	Kohderyhmä ja hyödynsaajat	18
6.2	Projektioorganisaatio ja viestintä	19
6.3	Projektin työsuunnitelma ja aikataulu	20
6.4	Koulutuspäivän sisältö	21
6.5	Projektin riskit	23
6.6	Projektin arviointi	23
7	PROJEKTIN TULOKSET JA NIIDEN ARVOINTI	24
8	POHDINTA	26
	LÄHTEET	27
	LIITTEET	23

1 JOHDANTO

Jokaisella kansalaisella on oikeus saada apua sekä velvollisuus auttaa vaarassa tai hädässä olevaa ihmistä, eläintä tai omaisuutta. Suomessa viranomaisapua saa soittamalla hätänumeroon 112. Numerosta vastaa hätäkeskuslaitoksen työntekijä, joka ohjaa paikalle oikeanlaista apua annettujen tietojen perusteella ja neuvoo avunpyytäjää toimimaan tilanteessa tarvittavalla tavalla. Hätäkeskus pystyy paikantamaan matkapuhelimen sijainnin hyvinkin tarkasti GSM-verkon avulla. Nykyisin suositellaan lataamaan puhelimeen 112-sovellus, joka välittää sijainnin suoraan hätäkeskukselle. Sijainnin paikannuksen ansiosta sovellus nopeuttaa oikean avun saapumista paikalle (Hätäkeskuslaitos 2020).

Ennen hätäpuhelun soittamista on ehtinyt tapahtua monta tilanteeseen johtavaa asiaa, jotka olisi mahdollisesti pystytty ennalta havaitsemaan ja näin ymmärtämään kasvavan vaaran merkkejä. Vaaramerkkien havaitseminen ja ymmärtäminen kuuluu ennaltaehkäiseviin toimiin, joita pystyy harjoittelemaan läpi elämän. Vaaroja voi tulla eteen kotioloissakin, joten lapsen on hyvä tietää esimerkiksi kotona olevien sähkölaitteiden käyttöön liittyvistä vaaroista. Lapsilla on luontainen tapa olla utelias ja oppia sen kautta uusia taitoja. Lapset ovat usein myös luonnostaan taitavia hätäpuhelun soittajia, sillä he pysyvät asiassa ja ovat rehellisiä. Lisäämällä tietoisuutta mahdollisista vaaroista, sekä antamalla työkaluja vaara- tai vahinkotilanteessa toimimisesta, luodaan heille ymmärrystä vastuista ja oikeuksista. Kynnys tarttua tilanteeseen madaltuu ja avun saanti nopeutuu heidän toimintansa ansiosta. Hätäpuhelun soittaminen on tärkeä kansalaistaito, jonka voi opettaa jo eka-luokkalaiselle lapselle. (Valtiovarainministeriö 2021.)

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa toiminnallinen päivä perusopetuksen kolmannen luokan oppilaille Hyrkin koulussa. Toimintapäivän tavoitteena oli kartuttaa lasten tietoisuutta vastuista, jotka koskevat kaikkia ihmisiä hätätilanteissa. Lisäksi päivän aikana pyritään antamaan tietoa ja kehittämään toimintataitoja, jotka edistävät lasten turvallisuutta ja vaarojen tunnistamista arkielämässä.

Toimintapäivä koululla sisältää eri toimintapisteitä, materiaaleja sekä osallistavaa toimintaa. Tavoittelemme mukavaa ja mukaansatempaavaa opetustuokiota, toivoen, että molemmat, sekä me ohjaajat että oppilaat saisimme päivästä paljon irti. Tilaisuuden aikana halutaan rohkaista lapsia puuttumaan tilannetajuisesti asioihin; esimerkiksi vaarapaikan näkeminen johtaa siihen, että asiasta kerrotaan eteenpäin, ja aikuiset korjaavat tilanteen poistamalla vaaran.

3 OPPIMINEN

Oppiminen tarkoittaa tietojen ja taitojen omaksumista. Oppiminen on prosessi, jossa henkilön kokemukset muuntuvat niin, että hänen tiedoissaan, taidoissaan ja asenteissaan tapahtuu muutoksia. Oppiminen voi olla tiedostettua tai tiedostamatonta. Tärkeintä on, että opiskeltava asia tulee sisäistettyä. Oppimiskykyä ja muistia voidaan kehittää. Aivot toimivat sitä paremmin, mitä enemmän niitä käytetään. Halu oppia, sekä oikean, itselleen sopivan oppimistyylin omaksuminen auttaa oppimisessa. (Peda.net 2023)

Pieni lapsi oppii ympäristöään tarkkailemalla, toisen ihmisen vuorovaikutuksella ja toistamalla aluksi vahingossa, myöhemmin tietoisesti tekemäänsä toimintaa. Lapsen kasvaessa matkimisen merkitys lisääntyy oppimisessa. Kouluikäisillä oppiminen muuttuu tietoiseen harjoitteluun ja opetelemiseen. (MML 2023.)

3.1 Opetusmenetelmät

On olemassa erilaisia menetelmiä, miten lapset oppivat. Erilaiset opetusmenetelmät pyrkivät lisäämään opiskelijoiden aktiivisuutta, motivaatiota sekä itse oppimista.

Opetusmenetelmiä on monenlaisia, esimerkiksi luento, oppimispäiväkirjat, aivoriihi ja ongelmaperustainen oppiminen. Erilaisten suunnitelmien ja menetelmien pohjalta oppimismenetelmiä voidaan yhdistellä sopiviksi toimintatavoiksi. Opetuksen jaksottaminen erilaisilla tavoilla auttaa pitämään yllä opiskelijoiden mielenkiintoa. Oppimiseen vaikuttaa opetustyyli, osallistujan aktiivisuus sekä ympäristön erilaiset tekijät. On myös tärkeää huomata, että opiskelijat ovat erilaisia oppijoita ja kaikille ei sovi samanlainen opetustyyli. Tietystä menetelmästä huolimatta opettajan olisi hyvä kiinnittää huomiota siihen, miten hän saa opiskelijat innostumaan tehtävästä siten, että sitoutuvat siihen. Opiskelijat arvostavat monesti sujuvaa ja luontevasti etenevää opetusta, jossa ei ole epävarmuutta. Opetustavat on jaoteltu neliportaisella asteikolla vaativuustasoltaan erittäin helpoksi, helpoksi, keskivaikeaksi ja vaikeaksi. (Hyppönen & Lindén 2009.)

3.2 Alakoululaisille hyviä oppimiskeinoja

Alakouluikäisten lasten kanssa voi käyttää monenlaisia oppimiskeinoja. Etsimme tietoa erilaisista hyväksi havaituista oppimiskeinoista ja luettelemme niitä alla.

Yhtenä oppimiskeinona on yksilöllinen työskentely, jossa opiskelija työskentelee itsenäisesti. Yksilöllinen työskentely voi tarkoittaa esimerkiksi aktivoivaa kirjoitustehtävää, joka on lyhyt vartin kestävä hetki, jonka aikana oppija miettii käsiteltävään asiaan liittyviä aiheita. Aktivoivia kirjoitustehtäviä voidaan käyttää esimerkiksi opetettavan aiheen alussa tai lopussa. (Hyppönen & Lindén 2009).

Oppilaille on olemassa erilaisia harjoituksia, jotka perustuvat tietolähteisiin ja tekemiseen. Yksi toimintaa edistävä malli on TARTAR, joka tulee sanoista T=Theory, A=Action ja R = Reflection). Opiskelijat pystyvät käyttämään erilaisia malleja, tietolähteitä ja luentoja (Theory) tehdäkseen kokeellisia tai ajatuksellisia harjoituksia (Action). Työn jälkeen niistä arvioidaan, mitä kukin opiskelija oppi (Reflection) sekä liitetään harjoituksesta syntyneet oppimiskokemukset johonkin tietoon tai aloitetaan kokonaan uusi aihe (Theory). Tämä malli on läsnä kokemuksellisessa oppimisessä. Tehtävien malli voi vaihdella ns. kädessä pitävästä ohjauksesta, itsenäiseen tehtävään. Tärkeää on antaa toimintavaiheessa opiskelijalle riittävästi aikaa ja tilaa. Tärkeää on myös se, että opiskelijat saavat työstää tietoa omasta näkökulmastaan ja ajatuksistaan. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Opetuksen yhteenvedoissa tavoitellaan ymmärryksen ja oppimisen syventämistä. Yhteenvedot voivat siis olla suullisia esityksiä, piirustuksia, kirjoituksia tai jotakin muuta. Yhteenvedojen pohjalta voidaan myös käydä keskusteluita pienryhmissä. Yhteenvedot ovat usein opettajavetoisia. Yhteenvedoilla pystytään kiteyttämään opettajan näkemyksiä niin, että opiskelijat ymmärtävät niitä. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Opetustilanteissa opiskelijoiden muistamista voidaan tukea monella tapaa. Avainsanojen tai vaikkasävelten avulla voidaan kuvailla asioiden merkitystä. Opettaja voi auttaa luomaan monenlaisia mielikuvia asioiden välille. Muistin toiminta mahdollistaa asioiden yhdistymisen toisiinsa. Tämä voi tapahtua mielikuvituksellisesti, jolloin asioiden välille luodut yhteydet eivät ole todellisia vaan mielikuvituksen tuotetta. Opiskelijoita voidaan tukea myös erilaisten muistiinpanojen tekemisessä, kuten esimerkiksi esittelemällä erilaisia muistiinpanotekniikoita, kuten miellekarttoja. Miellekartassa eli

mind mapissa, tärkeä asia kirjoitetaan keskelle paperia. Miellekarttoja voi käyttää kokeeseen lukemiseen, esitelmän kehittämiseen, keskustelua tukemaan tai opiskelijoiden ryhmätyön tai toiminnan tukemiseen. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Oppimispäiväkirja on menetelmä, jossa opiskelijat kirjoittavat oppimispäiväkirjaa opintojen edessä. Sitä voidaan myös kirjoittaa muun muassa mieleenpainuvista oppimiskokemuksista, päivien tapahtumista, erilaisista kysymyksistä, uusista asioista ja omasta arvioinnista ja oppimisesta. Menetelmä on hyödyllinen esimerkiksi pidemmän projektin etenemisen seuraamisessa. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Ryhmätyössä oppilaat laitetaan eri kokoiisiin pienryhmiin, ja ryhmälle annetaan aikataulu ja tehtävä. Raportti, opetustuokio, esitelmä tai keskustelu syntyy pienryhmien lopputuotoksena. Ryhmissä saattaa olla erilaisia vastuualueita ja rooleja. Suunnittelussa tulisi ennen kaikkea kiinnittää huomiota toimintaan, tehtävänantoon ja työskentelymuotoihin. Muitakin opetusmenetelmiä voi hyödyntää ryhmätyön yhteydessä. Onnistuminen riippuu paljon ryhmätyön tekijöiden panoksesta tehtävään. Yhteistoiminnallinen oppiminen on yksi ryhmätyöskentelymenetelmä. Tässä menetelmässä ryhmän kaikilla jäsenillä on vastuu ryhmän työskentelystä. Ryhmälle tulee jokin aihe tai tehtävä mitä he alkavat yhdessä työstämään. Yhdessä tekemisellä ja yhteistyöllä on ryhmän toimimisen kannalta valtava merkitys. Tavoitteena olisi, että ryhmä työskentelisi yhdessä koko projektin ajan. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Vastavuoroiset ryhmät eli cross-over groups. Vastavuoroisissa ryhmissä ryhmä jaetaan pienempiin ryhmiin, ja jokaiselle tulee erilaiset tehtävät. Esimerkkinä ensimmäisen ryhmän tehtävä, joka voi olla veneen muotoilu, toisen ryhmän aiheena voisi olla korkeuden suunnittelu ja kolmannen ryhmän tehtävänä veneen värien suunnittelu. Ryhmille annetaan hyvin aikaa sekä ohjausta tehtävien suorittamiseksi. Ajan loputtua ryhmiä muokataan niin, että jokaiseen ryhmään tulee uusia jäseniä. Uudelle ryhmälle annetaan uusi tehtävä, joka liittyy edellisten ryhmien suunnitteleminen tuotoksien kehittämiseen. Menetelmä sopii hyvin tehtäviin, joissa osatehtävien pohjalta rakennetaan kokonaisuus, kuten edellä mainittu veneen suunnittelu. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Kumuloituva ryhmä, eli lumipallo työskentely. Lumipallo työskentelyssä oppilaat jaetaan pareihin ja heille ohjeistetaan jokin ongelmatehtävä tai keskustelun aihe. Keskustelun jälkeen pareista tehdään isompi, esimerkiksi neljän hengen ryhmä ja lopuksi kaikki oppilaat keskustelevat yhdessä annetusta aiheesta. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Askel askeleelta -keskustelussa pääasia on, että käydään läpi opetuksessa olevia kysymyksiä ryhmän kanssa yhdessä tai pienemmissä ryhmissä keskenään. Opiskelijat etsivät vastauksia opettajan kysymyksiin, joko keskustelemalla, lukemalla tai ajattelemalla. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Kyselevä opetus on opetusmenetelmä, jossa on monia erilaisia toteutustapoja. Siinä kysymyksiä esittää opettaja tai opiskelijat. Kyselevää opetusmenetelmää voidaan toteuttaa myös opiskelijoiden kesken. Kysymykset voidaan antaa etukäteen, jolloin opiskelijoilla on aikaa tutustua niihin ja pohtia niitä ennakkoon. Kysymyksiä voidaan myös luoda yhdessä. Opettavaisessa keskustelussa vastuu oppimisesta kuuluu niin opettajalle, kuin opiskelijoillekin. Kyselevä opetusmenetelmä soveltuu käytettäväksi opetustilanteissa, joissa toisten ihmisten mielipiteiden huomioiminen, omien ajatuksien esiin tuominen, muilta opiskelijoilta oppiminen, omien vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja ongelmaratkaisu yhdessä muiden kanssa, ovat hyvin keskeisiä. Opetuskeskusteluissa voi olla erilaisia tavoitteita, kuten ratkaisun keksiminen, tilanteen analysointi ja erilaisten näkökantojen esittely. Opetuskeskustelun voi aloittaa esittämällä kysymyksiä, kertomalla tarinan tai käyttämällä lehtileikettä, uutista tai videopätkää. Jotta keskustelu onnistuu, aiheen on hyvä olla jollain tapaa tuttu kaikille osallistujille. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Porinaryhmässä pienryhmille annetaan opetustilanteessa lyhyt keskustelutehtävä, josta ryhmä keskustelee keskenään. Parhaiten ryhmäkeskustelut toimivat sellaisista aihepiireistä, jotka ovat osallistujille sen verran tuttuja, että heille on jo muodostunut niistä ajatuksia ja mielipiteitä. Ryhmän keskusteluaika on lyhyt, jo muutama minuutti riittää. Keskusteluun annetaan vain vähän aikaa, jotta tehtävään tartutaan nopeasti ja aika tulee hyödynnettyä tehokkaasti. Porinaryhmät rytmittävät opetusta hyvin, sillä se aktivoi opiskelijoita kuuntelun lomassa, jolloin opiskelijat pääsevät keskustelemaan opetetusta asiasta ajankohtaisesti. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Lukupiiri on opetusmenetelmä, jossa joukko opiskelijoita kokoontuu ennalta sovituin väliajoin keskustelemaan lukemastaan aiheesta. Tapaamiseen valmistaudutaan lukemalla tietty alue ennakkoon sovitusta kirjasta. (Hyppönen & Lindén 2009.)

Esitelmöinti on yksi käytetyimmistä opetusmenetelmistä, jossa opettaja pitää esitelmän opiskeltavasta aiheesta opiskelijoille. Opiskelijat työstävät saamaansa tietoa joko itsenäisesti tai sitten keskustellen toisten opiskelijoiden kanssa. Tämä tukee hyvin opiskelijoiden itsenäistä oppimista ja tiedon omaksumista. Säilyttääkseen opiskelijoiden kiinnostuksen ja huomion opetuksen kohteena

olevassa asiassa, opettajan pitämän esitelmän pituus ei saisi olla yli 20 minuuttia. (Hyppönen & Lindén 2009.)

3.3 Hyvä opetusmateriaali

Opetushallitus on määrittänyt tietyt laatukriteerit opetuksessa käytettäville materiaaleille. Materiaalien sisältöön vaikuttaa suuresti opetettava aine tai aihe. Kielten opiskelu poikkeaa hyvin paljon esimerkiksi matematiikan kaavojen opiskelusta tai karttojen opiskelusta. Kaikessa oppimisessa on kuitenkin samat periaatteet, oman oppimisen merkityksen ymmärtäminen ja arviointi, kyky soveltaa opittua käytäntöön, sekä tuottaa tietoa opituista asioista. Laatukriteereiden laatiminen jokaisen oppiaineen mukaisiksi ei ole mahdollista, joten niiden järkevää soveltamista suositellaan. (Opetushallitus 2023).

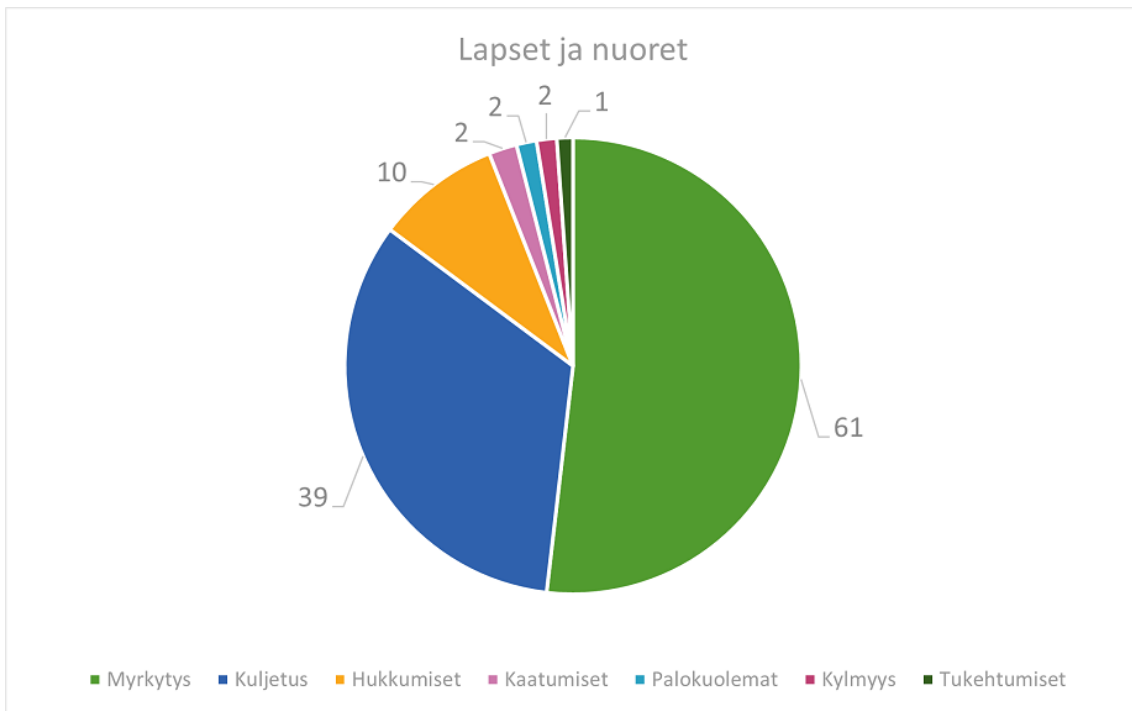
Oppimateriaalien laadulla tarkoitetaan sitä, soveltuuko se opetuskäyttöön. Hyvä materiaali tukee oppimista ja antaa oppimiselle lisäarvoa. Materiaalin laatu pysyy hyvänä, kun sen laadintaan käytetään uusinta tutkimustietoa. Pedagogisesti hyvät, laadukkaat materiaalit kehittävät opiskelijan ajattelukykyä ja toimintaa. (Opetushallitus 2023)

Toimintapäivää suunnitellessamme otimme selvää, millaisia oppijoita alakouluikäiset lapset ovat ja otimme tämän huomioon. Pidimme Powerpoint esityksen lyhyenä ja keskustelimme lasten kanssa sen aikana. Powerpointin ulkoasu muokattiin lapsille mieleiseksi, lisäsimme siihen mm. kuvia hälytysajoneuvoista. Lapset oppivat parhaiten tekemisen kautta, jonka vuoksi järjestimme erilaisia rastehtäviä, missä lapset pääsivät tunnistamaan vaaroja ja harjoittelemaan hätäpuhelun soittamista sekä vastaamaan erilaisiin visakysymyksiin. Lapset saivat toimia ryhmänä ja pohtia asioita yhdessä. Opettaja auttoi ryhmien muodostamisessa, sillä hän tiesi, ketä lapsista ei kannata laittaa samaan ryhmään, jotta rastien toiminta ei häiriinny. Toimintapäivän jälkeen totesimme kohderyhmävalinnan olleen hyvä. Kolmasluokkalaiset olivat uteliaita ja tiedonjanoisia sekä aktiivisia keskustelemaan ja kertomaan omia kokemuksiaan. Toimintapäivän aikana huomattiinkin, kuinka suuri ero on lasten kehityksessä, rohkeudessa ja toimintavalmiudessa. Esimerkiksi osa lapsista ei vielä halunnut olla yksin kotona vaan meni koulun jälkeen mummolaan. Suurin osa kuitenkin liikkui itsenäisesti ja kavereiden kanssa kodin ulkopuolella

4 LASTEN KOHTAAMAT TAPATURMAT JA VAARAT

Tilastollisesti Suomessa lapsen tai nuoren sairaalahoitoa vaativa tapaturma johtuu kaatumisesta, putoamisesta tai liikuntatapaturmasta (kuvio 1). Kuolemaan johtavat tapaturmat ovat tyypillisesti liikenneonnettomuuksien, myrkytysten aiheuttamia tai hukkumisia. Lapsuus- ja nuoruusajan tapaturmaperäiset kuolemat ovat hyvin ennaltaehkäistävässä. Vuonna 2020 sosiaali- ja terveysministeriö laati: Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn ohjelman 2021–2030. (THL. 2023).

KUVIO 1. Yleisimmät tapaturmaiset kuolemat eri tapaturmatyypeissä nuorilla sekä lapsilla 2019–2021 (THL 2023).

Tapaturmista aiheutuu lyhyt- tai pitkäkestoisia terveydenmenetyksiä, pysyviä vammoja, inhimillistä kärsimystä sekä merkittäviä kustannuksia yhteiskunnalle. Viimevuosina Suomi on tilastollisesti muuttunut lapsiturvallisemmaksi maaksi Euroopan laajuisessa vertailussa. Tapaturmat jaetaan yleisesti kotitapaturmiin, vapaa-ajan tapaturmiin, liikennevahinkoihin ja työtapaturmiin. (Korpilahti ym. 2019)

Riskitekijöiden tunnistamisella, vähentämisellä ja poistamisella on suuri merkitys ennaltaehkäisyssä. Mahdollisen tapaturman kohdatessa voidaan yhä toimia ennaltaehkäisevästi, uhria auttamalla, hankkimalla apua ja ennaltaehkäisemällä lisävahinkoja. Ennaltaehkäisyn tulisi jatkua myös tapaturman tai onnettomuuden jälkeen siten, että pyritään estämään tapahtuman uusiutuminen, uhri saa hyvää kuntoutusta ja muut osalliset apua tilanteen purkuun. (Korpilahti ym. 2019). Lapsiin kohdistuvia tapaturmia käsittelevissä aineistoissa nousi vahvasti esille ennaltaehkäisyn merkitys. Neuvoloissa ja kouluissa annettava neuvonta on osoittautunut tehokkaaksi ennaltaehkäisymenetelmäksi. Tehokkaassa ennaltaehkäisyssä on huomioitava kaikki ikäryhmät.

5 TAPATURMATILANTEESSA TOIMIMINEN

Hätätilanne voi tulla eteen missä ja milloin vain, myös lapsilla. Tilanteen sattuessa kohdalle, olisi tärkeää, että lapsi osaisi toimia ja soittaa hätäkeskukseen. Hätäpuhelu voi pelastaa vakavassa vaarassa olevan henkilön hengen. Lapsen kanssa hätäkeskukseen soittamista kannattaa harjoitella etukäteen. Harjoittelu on hyvä tehdä leikin varjolla, jotta siitä jää hyvä ja turvallinen olo. (Hätäkeskuslaitos 2020.) Lapselle kerrotaan, että hätäkeskukseen soitetaan kiireellisessä hätätilanteessa, kun paikalle tarvitaan ensihoitoa, poliisia, pelastuslaitosta tai sosiaaliviranomaista

5.1 Tilanteessa toimiminen

Hätänumeroon vastaa hätäkeskuspäivystäjä. Puhelun alussa kerrotaan kuka soittaa ja mitä on tapahtunut. Hätäkeskuspäivystäjä esittää kysymyksiä, kuten mistä kunnasta soitetaan ja mikä on tapahtumapaikan osoite, johon apua laitetaan tulemaan. Hätäkeskuspäivystäjä päättää millaista apua paikalle lähetetään ja antaa toimintaohjeita ja neuvoja soittajalle. (Hätäkeskuslaitos 2020.) Mikäli lapsi löytää maassa makaavan henkilön tai ihminen esimerkiksi pyörtyy lapsen edessä, voi hätäkeskuspäivystäjä kysyä lapselta hengittääkö potilas. Lapselle voi opettaa joitain hätäensiaputoimenpiteitä, jolloin lapsi osaa tarkistaa potilaan hengityksen ja kääntää tämän tarvittaessa kylki-asentoon. Hätäpuhelun saa lopettaa vasta, kun hätäkeskuspäivystäjä antaa luvan. Soittajan olisi hyvä jäädä paikalle odottamaan avun saapumista ja tarvittaessa soittaa uudestaan hätäkeskukseen, mikäli tilanne muuttuu. (Punainen risti 2023.) Hätäpuhelun soittamisen lisäksi vaaratilanteissa voi olla apuna muullakin tavalla. Esimerkiksi varoittamalla muita ihmisiä vaarasta. Tärkeää on pitää huolta myös omasta turvallisuudesta.

5.2 Tilanteen jälkeen

Kun pelastushenkilökunta on päässyt onnettomuuspaikalle, vastuu tilanteen hallinnasta siirtyy viranomaisille ja he antavat jatkotoimintaohjeet hälytyksen tekijälle. Onnettomuuden kohtaaminen ja hätäkeskukseen soittaminen voi herättää lapsessa monenlaisia tunteita, kuten pelkoa ja ahdistusta mutta myös onnistumisen kokemuksia. Lapsen kanssa on hyvä jutella tilanteesta jälkikäteen, ettei tapahtuma jää painamaan mieltä.

Lapselle kannattaa kertoa, ettei hätäkeskukseen soittamista tarvitse jännittää. Lapsen on myös hyvä tietää, ettei hätäkeskukseen saa soittaa pilailusoittoja. Pilailusoitosta voi saada rangaistuksen. (Hätäkeskuslaitos 2020.)

6 PROJEKTIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Ennalta määritetyillä resursseilla tehtyä työkokonaisuutta, joka sisältää toiminnallisuutta, tutkimukseen pohjautuvaa teoriaa sekä päämäärätavoitteista suunnitelmallista työskentelyä, voidaan kutsua projektiksi. Projekti tunnusmerkki on se, että se loppuu, eikä kestä ikuisuutta. (Artto, Martinsuo, Kujala 2008) Projekti on sarja ainutlaatuisia, monimutkaisia ja toisiinsa kytkeytyviä toimintoja, joilla on yksi tavoite tai päämäärä ja ne täytyy toteuttaa määrättyssä ajassa, määrättyllä budjetilla ja määrättyjen tietojen mukaan. (Helsingin yliopisto). Nykypäivän työelämässä projektit ovat arkipäivää, projektihallinta ei kuulu enää erityistaitoihin, vaan sen oletetaan olevan tuttua yhä useammalle. (Forsberg ym. 2003)

Päämäärä projektissa kertoo tarkoituksen, tavoitteen ja mahdollisesti projektin aikana valmistuvan tuotteen. Projektihallinnassa sovelletaan eri johtamistapoja mitkä tähtäävät päämäärän ja tavoitteiden saavuttamiseen. Projektijohtamisella tarkoitetaan erilaisten työkalujen, menetelmien, saatavilla olevan tiedon ja taidon valjastamista tehokkaaseen tavoitteelliseen päämäärään. Päämäärä eli projektin valmistuminen, aikataulussa annetuin resurssein, vaatii sitoutumista ja vahvaa luottamusta projektin eri osapuolten välillä. Karkeasti laskettuna projektissa on kolme eri työvaihetta, työvaiheet, jotka edeltävät projektia, toteutuksen aikaiset työvaiheet ja projektin jälkivaiheet. Hyvin toteutettu ja onnistunut projekti kantaa hedelmää pidempään, vaikka projekti päättyy. (Artto ym 2008).

6.1 Kohderyhmä ja hyödynsaajat

Päädyimme valitsemaan kohderyhmäksi kolmasluokkalaiset, sillä ajattelimme, että kolmannen luokan oppilaat liikkuvat jo yksin kodin ulkopuolella, useimmilla on jo oma puhelin ja hätäpuhelun soittaminen ja hätäkeskusasiat olisivat todennäköisesti jo jollain tasolla tuttuja. Uskoimme kolmasluokkalaisten hyötyvän järjestämästä toimintapäivästä ja oppivan siitä myös uusia asioita Kolmannen luokan oppilaat olivat projektin hyödynsaajina.

6.2 Projektorganisaatio ja viestintä

Projektorganisaatio on se, joka toteuttaa projektin. Projektorganisaation suorituskyky on riippuvainen käytössä olevista henkilöresursseista ja osaamisesta. Mukana olevan henkilöstön tietämys, taidot, suhdeverkosto, kokemustausta ja persoonallisuus vaikuttavat ryhmän suorituskykyyn. Menestyksellisessä projektissa osallistujat on saatu sitoutettua projektin tavoitteeseen ja toimintaan. Projektissa tulee olla projektipäällikkö, joka mm. laatii projektisuunnitelman, käynnistää ja ohjaa työskentelyä sekä viestii projektiin osallistuville henkilöille. Projektin ohjausryhmä osallistuu ohjaukseen seuraten ja ohjaten sitä karkeammalla tasolla. Ohjausryhmä ottaa kantaa projektin suuntaan ja seuraa projektin toimintaa ja tavoitteiden toteutumista. Ohjausryhmä hyväksyy projektisuunnitelman ja tekee myös projektin päättämistä koskevan päätöksen. (Mäntyneva 2017, 21-25.)

Projektissamme projektipäällikköinä olivat me kolme sairaanhoitajaopiskelijaa, Anna Huovila, Henna Purkunen ja Tiina Wallenius. Opiskelemme Oulun ammattikorkeakoulussa, Oulaisten kampuksella neljättä vuotta. Kaikilla meillä oli omat vahvuutemme, joita hyödynsimme projektin suunnittelussa sekä toteutuksessa. Projektimme ohjausryhmänä toimi kaksi Oulun ammattikorkeakoulun opettajaa, jotka ohjasivat opinnäytetyötämme.

Viestintä on tärkeässä roolissa onnistuneen projektin luomisessa. Ajantasainen, hyödylliseksi koettu, luotettava ja oikeasisältöinen viestintä on tärkeää. Tarpeeton ja liiallinen viestintä taas voi olla hyödytöntä. (Mäntyneva 2017, 27.)

Projektin aikana pidimme yhteyttä toisiimme Teamsin ja WhatsAppin välityksellä. Perustimme Teamsiin oman tiimin, missä jaoimme kaikki aiheeseen liittyvät tiedostot ja pidimme kokouksia. WhatsAppiin teimme oman ryhmän, jonka välityksellä sovimme tarkemmista kokousaikatauluista. Ohjaaviin opettajiimme pidimme yhteyttä sähköpostin ja Teamsin välityksellä. Teams-kokouksia saatiin pidettyä ohjaajien kanssa lyhyelläkin varoitusaajalla. Yhteistyökoulumme löysimme Muhoksen kunnan nettisivuilta. Koulun sivuilta löysimme kolmannen luokan opettajan sähköpostiosoitteen, jonka kautta pidimme häneen yhteyttä.

Projektimme yhteistyökumppaniksi valitsimme Hyrkin koulun Muhokselta. Halusimme yhteistyökouluksi jonkun lähikunnan koulun, sillä pienet syrjäiset koulut jäävät usein paitsi kaikesta erikoistoiminnasta. Lisäksi Hyrkin koulussa oli vain yksi kolmasluokka, joka myös vaikutti valintaamme. Halusimme järjestää toimintapäivän kaikille koulun kolmasluokkalaisille, mutta tiedostimme, että

mikäli koulussa on useampi kolmasluokka, ei aikamme riitä toimintapäivän järjestämiseen heille kaikille.

Hyrkin koulu on 160 oppilaan alakoulu Muhoksen Jokirinteellä. Koulu on sijainnut alun perin jokivarressa, mutta vuonna 1990 koulurakennus päätettiin rakentaa sen nykyiselle paikalleen. Koulu onkin rakennettu useassa eri vaiheessa, viimeisimpänä muutoksena koulun yhteyteen rakennettiin päiväkoti vuonna 2017. (Muhoksen kunta 2024)

6.3 Projektin työsuunnitelma ja aikataulu

Projektit jakaantuvat tyypillisesti neljään eri vaiheeseen, jotka ovat: valmistelu, suunnittelu, toteuttaminen ja päättäminen. (Mäntyneva 2016.) Projektimme päävaiheiden työsuunnitelma ja aikataulu on kuvattu taulukossa 1.

TAULUKKO 1. Projektin työsuunnitelma ja aikataulu.

Projektin	Tehtävä	Aikataulu
Projektin valmistelu	Aiheen valinta	01/2023
Projektin suunnittelu	Tietoperustan kokoaminen ja koulutuspäivän suunnittelu ja valmistelu	01/2023–02/2024
Projektin toteutus	Koulutuspäivän pitäminen ja palautteen kerääminen	23.2.2024
Projektin päättäminen	Tulosten arviointi ja raportointi	02-03/2024

Opinnäytetyö projektina aloitettiin siihen kuuluvien opintokurssien suorittamisella syksyllä 2022. Keväällä 2023 ryhmä aloitti tutustumalla muiden tekemiin opinnäytetöihin sekä kartoittamaan laajasti tarjolla olevaa käyttökelpoista materiaalia aiheesta. Osallistuimme myös opinnäytetyöpajoihin. Syyskesällä 2023 kokoonnuimme sopimaan tarkemmasta aikataulusta, tuolloin varasimme kalenterista täsmälliset ajat ja tehtävät kullekin tapaamiskerralle. Tarkka aikataulutus loi selkeän ja etenevän rytmin työn valmistumista ajatellen. Alustavien suunnitelmien mukaan opinnäytetyön arvioitiin valmistuvan keväällä 2024

Aihe valikoitui yhden pitkän puhelun aikana. Halusimme tehdä toiminnallisen opinnäytetyön ja lapset kohderyhmänä kiinnosti meitä kaikkia. Ajattelimme, että hätäpuhelun soittamista ja vaaratilanteiden ennakointia ei voi harjoitella lasten kanssa liikaa. Opinnäytetyö pilkottiin pieniin kokonaisuuksiin, jotka jaettiin tekijöiden kesken. Jokainen perehtyi perusteellisesti saamaansa kokonaisuuteen, esitteli ja opetti niiden sisällön muille ryhmäläisille. Keräsimme tietoa erilaisista lasten oppimistyyleistä, lasten kohtaamista tapaturmista ja lapsista oppijoina, jonka perusteella suunnitelimme toimintapäivän sisällön kohderyhmälle sopivaksi.

Opinnäytetyö prosessin aikana pidimme tarkkaa kirjanpitoa tehdyistä tunteista, tämä auttoi jäsentämään opinnäytetyön kulkua tehokkaasti. Kirjallisen osuuden valmistuttua aloimme pohtimaan sopivaa yhteistyökoulua. Halusimme, että kaikki koulun kolmannen luokan oppilaat pääsevät osallistumaan toimintapäivään, joten valitsimme pienen koulun Oulun lähikunnasta, jossa kolmannen luokan oppilaita oli sopiva määrä. Valmistellessamme toimintapäivän kulkua, nousi esille kysymys, siitä pystymmekö varmistamaan, että jokaisella lapsella on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua ja oppia toimintapäivän tarjoamaan toimintaan ja opetukseen. Pyrkiessämme toimimaan eettisesti jokaista lasta kohtaan, materiaalien, älylaitteiden ja ohjauksen saatavuudessa varmistaminen täytyi huomioida valmisteluvaiheessa.

6.4 Koulutuspäivän sisältö

Lähdimme rakentamaan toimintapäivää tämän aikataulun puitteissa ja päädyimme seuraavaan aikatauluun:

8.45–9.30	Opiskelijoiden esittely ja lyhyt keskusteleva PowerPoint esitys hätäkeskukseen liittyvistä teoria-asioista, hätäpuhelun soittamisesta ja vaaratilanteiden tunnistamisesta.
9.30–9.45	TAUKO
9.45–10.30	Toimintarastit (3 kpl) 15min/rasti
10.30–11.00	LOUNAS
11.00–11.45	Päivän purkaminen ja palautteet.

Toimintarasteilla (liite 4) luokka jaettiin kolmeen noin 8 oppilaan ryhmään ja ryhmä kiersivät vuorotellen jokaisella kolmella toimintarastilla. Rastin suorittamiseen ryhmällä oli aikaa 15 minuuttia. Ensimmäisellä rastilla harjoiteltiin hätäpuhelun soittamista. Näytimme oppilaille kaksi kuvaa, joissa oli tapahtunut onnettomuus; tulipalo ja heikkoihin jäihin putoaminen. Oppilaat ”soittivat” ryhmänä hätäpuhelun, johon vastaa rastin vetäjä ja esittää hätäkeskuspäivystäjää. Toimintarastin tavoitteena oli harjoitella leikinvarjolla hätäpuhelun soittamista.

Toisella rastilla oppilaille näytetään tabletilta erilaisia kuvia, joissa on erilaisia vaaranpaikkoja kotona ja ulkona, sekä ihan tavallisia kuvia, missä ei ole mitään akuuttia vaaraa. Tarkoituksena on herätellä oppilaita huomaamaan, että lähelläkin voi olla vaaranpaikkoja, jotka voidaan ennaltaehkäistä. Kuvissa näkyy mm. sotkuinen eteinen, jossa on kaatuneet sukset, kiinni oleva liesi, jonka päälle on kerääntynyt tavaraa, katolta roikkuva lumikinos ja lapsi, joka ajaa pyörällä ilman pyöräilykypärää. Kuvia varten kotona lavastettiin erilaisia arkipäivän tilanteita, jotka voivat pahimmassa tapauksessa johtaa tulipaloon tai loukkaantumiseen. Lisäksi kuvia etsittiin googlesta. Kuvien joukossa oli myös kuvia, joissa ei ollut mitään vaarallista, kuten hedelmäkori, pedillään nukkuva koira ja seinätelineessä oleva akustinen kitara. Lisäksi ajatuksena oli, että mikäli rastilla jää aikaa, niin lapset voisivat ryhmässä pohtia muita mahdollisia vaaratilanteita kotona, mihin tulisi kiinnittää huomiota.

Kolmannelle rastille teimme leikkimielisen tietovisan päivän aiheista. Oppilaat saavat palautella mieleensä päivän aikana opittuja asioita, sekä keskustella mahdollisesti tietovisan herättämistä lisäkysymyksistä.

Toimintapäivän tavoitteena oli kartuttaa lasten tietoisuutta vastuista, jotka koskevat kaikkia ihmisiä hätätilanteissa. Lisäksi päivän aikana pyritään antamaan tietoa ja kehittämään toimintataitoja, jotka edistävät lasten turvallisuutta ja vaarojen tunnistamista arkielämässä. Aihe on tärkeä mutta tavoitelimme toimintapäivälle rentoa, leikkimielistä tunnelmaa, jotta lapset oppisivat tärkeitä asioita hyvässä hengessä.

Lopuksi keskustelemme oppilaiden kanssa päivästä ja siitä, millaisia tunteita hätäpuhelun soittaminen herätti. Päivän päätteeksi pyysimme palautetta sekä oppilailta että opettajalta ja käytimme saamaamme palautetta opinnäytetyön arvioinnissa.

6.5 Projektin riskit

Riskit kuuluvat jokapäiväiseen elämään. Riskien tiedostaminen luo turvallisuutta kaikkiin projektin vaiheisiin. Opinnäytetyöprojektin riskienhallinnassa tärkeintä on riskien tunnistaminen. (Kettunen 2009). Tunnistettavia riskejä opinnäytetyöprojektissa oli useita, esimerkiksi avainhenkilöiden haastavat aikataulut, terveyteen liittyvät haasteet ja uhat, sekä liika optimistisuus projektin suhteen. Aikataulurisktiin lähdimme varautumaan aikatauluttamalla työn eri vaiheet tarkasti. Aikataulutuksen yhteydessä varmistimme jokaisen sitoutuneisuuden projektiin. Terveysriskiin on vaikeampi varautua, mutta hyvällä ja sitouttavalla aikataulutuksella sekä avoimella tiedottamisella pystyttiin hyvin ennakoimaan mahdolliset terveyden aiheuttamat riskit; mitä paremmin kaikki organisaatioon kuuluvat henkilö tietää projektin kulusta, sitä vähemmän organisaatiossa on kokonaan katoavaa tietoa ja taitoa. Liialliseen optimistisuusriskiin lähdimme varautumaan jo projektin alkuvaiheessa. Projektin suunnitteluvaiheessa oli hyvä ymmärtää mahdolliset muuttujat sekä projektin edetessä ilmenevät muutos tarpeet.

6.6 Projektin arviointi

Projektin arviointia tehdessä on tärkeää ymmärtää mihin arvioinnin tuloksia käytetään. Suunnatanko tulokset projektin tekijöille vai yhteistyökumppaneille. Arvioinnin tarkoitus on kuvastaa uskottavalla ja luotettavalla tavalla projektin onnistumista sekä tuloksia. Arviointikokonaisuudesta on hyvä pystyä erottamaan sekä negatiivinen että positiivinen palaute prosessikokonaisuudesta. Projektia voi tarkastella esimerkiksi viisiosaisen arviointitavan mukaan, tavoite- tuotos- tulos- vaikutus sekä vaikuttavuuden näkökulmista. (Suopajarvi 2013). Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartuttaa kolmasluokkalaisten tietoa ja taitoja hätätilanteessa toimimisesta sekä vaarojen tunnistamisesta ja ennakkoinnista. Tavoittelimme työssä innostavaa ja osallistavaa toimintapäivää, ikätasoista sekä selkeää simulaatiomaista toimintaa. Tuloksia ja vaikutusta pyrimme mittaamaan oppilaiden ja opettajan arvion perusteella sekä arvioimalla kriittisesti omaa onnistumista toimintapäivänä. Oppilailta kerätty palaute koottiin yhteen ja se analysoitiin. Projektista saatua arviota käytettiin yhtenä osana opinnäytetyön kokonaisarviota.

7 PROJEKTIN TULOKSET JA NIIDEN ARVOINTI

Tapasimme Hyrkin koulun kolmannen luokan opettajan sovitus koulun pääaulassa 23.2 klo 8.30. Opettaja kertoi, että oppilaat ovat odottaneet meitä kovasti, sillä vieraita koululla ei käynyt juuri koskaan. Oppilaat tulivat luokkaan edellisen tunnin päätyttyä ja aloitimme koulutuspäivän esittelmällä itsemme. Powerpoint esityksen aikana keskustelimme todella paljon aiheesta ja oppilaat olivat aktiivisesti mukana. Esitykseen varaamamme 45 minuuttia riitti, ehdimme käydä kaikki diat läpi, ennen kuin oppilaat lähtivät välitunnille. Välitunnin aikana valmistelimme luokan rasteja varten. Ensimmäinen rasti pidettiin käsityöluokassa ja kaksi muuta rastia pidettiin oppilaiden omassa luokahuoneessa, eri puolilla luokkaa. Opettaja jakoi puolestamme oppilaat kolmeen ryhmään, joihin kaikkiin tuli seitsemän oppilasta. Rastit aloitettiin välitunnin jälkeen niin, että jokainen ryhmä kiersi kaikki rastit vuorollaan.

Ensimmäisellä rastilla oppilaat simuloivat hätäpuhelun soittamista. Heille annettiin kuvina erilaisia hätätilanteita, joiden perusteella heidän piti soittaa kuvitteellinen hätäpuhelu. Puhelussa noudatettiin hätäpuheluprotokollaa, sitä varten heillä oli käytettävissä tukisanalista, joka helpotti muistamaan puhelun aikana annettavia tarpeellisia tietoja. Oppilaiden tuli osata kertoa kuka soittaa, miksi soittaa ja mistä soittaa, lisäksi oppilaitten täytyi osata antaa lisätietoja alueesta tai tapahtumasta. Rastille varattiin aikaa viisitoistaminuuttia, mikä riitti hyvin harjoituksen tekemiseen sekä syntyneeseen keskusteluun.

Toisella rastilla oppilaille näytettiin tablettilta kuvia, joissa oli ihan tavallisia kuvia ja kuvia erilaisista vaaratilanteista. Oppilaat osasivat poimia vaaralliset kuvat vaarattomien joukosta ja jokaisen kuvan jälkeen keskustelimme oppilaiden kanssa kuvasta. Oppilaat olivat aktiivisesti mukana kertomassa mielipiteitään, esimerkiksi pyöräilykypärän käytöstä tai rikkinäisellä laturilla puhelimen lataamisesta. Rastille oli varattu aikaa 15 minuuttia per ryhmä ja aika riitti hyvin. Kuvien läpikäymiseen meni n. 12 minuuttia jokaisen ryhmän kanssa ja lopuksi vielä oppilaat pohtivat muita mahdollisia vaaranpaikkoja kotona ja mainitsivat mm. päälle unohtuneen kahvinkeitin.

Kolmannella rastilla kävimme oppilaitten kanssa pienimuotoisen visailun aamupäivän aiheista. Kysymyksiin oppilaat vastasivat reippaasti, oliko väittäjä oikein vain väärin. Jokaisen kysymyksen jälkeen keskustelimme aiheesta. Oppilaat jaksoivat hyvin kuunnella ja olla aktiivisesti mukana. Rastin kulku meni jouhevasti sekä aika rastilla oli sopiva.

Rastien jälkeen pidimme ruokatauon, tauon jälkeen palasimme vielä luokkaan keskustelemaan ja kertaamaan päivän aikana opittuja asioita. Oppilaat ja opettaja täyttivät palautelomakkeet, minkä jälkeen kiitokseksi oppilaat saivat karkkia. Kokonaisuudessaan koulutuspäivästä jäi hyvä ja onnistunut tunne, oppilaat olivat aktiivisesti mukana keskustelussa, häiriötilanteita ei syntynyt mikä kertoo riittävän dynaamisesta oppimistilanteesta.

Koulutuspäivä onnistui hyvin. Oppilaat olivat odottaneet päivää kovasti ja olivat reippaita oppijoita. Luokka oli hyvin keskusteleva ja he kuuntelivat tarkkaan mitä heille kerrottiin. Oppilaat osasivat kysyä, jos heillä oli jokin asia mielen päällä sekä rohkeasti viittasivat ja odottivat omaa vuoroa ja kertoivat heidän kokemuksiaan. Päivä oli onnistunut aikataulullisesti täydellisesti, ja se meni juuri suunnitellun mukaan. Voisi sanoa, että meni paremmin mitä olisi voinut kuvitella. Koulutuspäivästä jäi hyvä ja onnistunut olo kaikille toimitsijoille. Koulu oli todella ystävällinen ja varannut meille kouluruuan, joka oli todella mieltä lämmittävää sekä keittivät kahvit. Koko henkilökunta otti meidät hyvin vastaan.

Saimme koulutuspäivästä hyvää palautetta sekä oppilailta että opettajalta. Palautetta saimme 21 oppilaalta. Saamasta palautteestamme melkein kaikki oppi jotain uutta. Puolet luokan oppilaista oli aiemmin harjoitellut hätäpuheluun liittyviä asioita. 112-sovellus oli entuudestaan tuttu suurimmalle osalle luokasta. Rastit olivat oppilaitten mielestä kaikista mielenkiintoista tekemistä, sekä heidän palautteessansa näki että päivä oli onnistunut. Meille kaikille jäi ikimuistoinen kiva päivä mieleen.

8 POHDINTA

Opinnäytetyömme tavoitteena oli opettaa lapsille vaaratilanteiden ennakoimista ja hätäpuhelun soittaminen. Tavoitteena oli opastaa lapsia tunnistamaan erilaisia arkipäiväisiä vaaratilanteita ja välttämään niitä sekä opettaa esimerkin avulla oikeaoppisen hätäpuhelun soittaminen.

Otimme selvää erilaisista oppimistyyleistä, jonka perusteella valikoimme kolmannen luokan oppilaille toiminnallisen tavan opetella näitä asioita. Oppilaat kiersivät pienryhmissä kolme erilaista rastia, joissa yhdessä harjoiteltiin hätäpuhelun soittamista, yhdessä vaaratilanteiden ennakoimista ja yhdessä kerrattiin päivän asioita tietovisan muodossa. Lopuksi keräsimme lapsilta palautetta päivästä. Palautteen perusteella 95 % toimintapäivään osallistuneista lapsista oppivat päivän aikana jotain uutta. 100 % lapsista vastasi päivän olleen mielenkiintoinen. Puolet vastanneista olivat harjoitelleet hätäpuhelun soittamista aikaisemmin, kun taas puolille vastaajista kerta oli ensimmäinen. Toimintapäivää suunniteltiin hartaasti ja etenkin aikataulun suunnittelussa onnistuimme erittäin hyvin. Kokonaisuudessaan päivään oli varattu riittävästi aikaa. Halusimme pitää oppilaille alkuun tietoisuudellisen PowerPoint -esityksen, johon lapset lähtivät aktiivisesti mukaan. Rasteille varattu 15 minuuttia per rasti riitti juuri sopivasti ja oppilaat eivät joutuneet odottamaan seuraavalle rastille siirtymistä. Mielestämme kaikki oppilaat jaksivat keskittyä toimintapäivään hienosti.

Parannettavia asioita ei ollut toimintapäivän aikana montaa. Toimintapäivän aikana kuitenkin heräsi ajatus 112-sovelluksen käytön perehdyttämisestä. Olisi ollut optimaalista, mikäli käytössämme olisi ollut esimerkiksi 112-sovelluksen demoversio, jota jokainen oppilas olisi saanut kokeilla. Jälkeenpäin ajateltuna, olisi pitänyt ymmärtää selvittää mahdollisesti saatavilla olevat 112-sovellusta koskevat opetusmateriaalit, toki asiaa sivuttiin ja sisältöä riitti päivään ilman sovelluksen käyttöäkin.

Koimme haasteelliseksi sovittaa kolmen työssäkäyvän aikataulut, jotta saimme tehtyä opinnäytetyötä eteenpäin jouhevasti. Kuitenkin saimme sovittua ja järjestettyä ja työ eteni.

LÄHTEET

Finlex 2023. Pelastuslaki. Hakupäivä 24.8.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379>

Helsingin yliopisto, projektinhallinta, 2006. Hakupäivä 1.9.2023. <http://www.ling.helsinki.fi/kit/2006k/clt310pro/yleista/maaritelma.shtml>

Hyppönen, Olli & Lindén Satu 2009. Opettajan käsikirja – opintojaksojen rakenteet, opetusmenetelmät ja arviointi. Teknillisen korkeakoulun Opetuksen ja opiskelun tuen julkaisuja 4/2009. Hakupäivä 24.8.2023

<https://aaltoodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/4670/isbn9789522480637.pdf>

Hätäkeskuslaitos 2020. Opetta lasta. Hakupäivä 20.6.2023. <https://112.fi/opeta-lastaa>

Hätäkeskuslaitos 2020. Sovelluksen käyttö. Mitä hyötyä sovelluksesta on? Hakupäivä 20.6.2023. <https://112.fi/sovelluksen-kaytto>

Hätäkeskuslaitos 2020. 112 suomi -sovellus. Hakupäivä 2.12.2023. <https://112.fi/112-suomi>

Jokela, Eero & Pruuki, Heli 2010. Jo iso, vielä pieni – kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: LK-kirjat/Lasten keskus Oy.

Kettunen, Sami 2009. Onnistu projektissa. Juva: Wsoy pro oy.

Lasten ja nuorten tapaturmakuolleisuus on Suomessa yleisempää kuin Euroopassa keskimäärin. Korpilahti Ulla, Hakulinen Tuovi, Parkkari Jari, Koivusilta, Leena Parkkari, Inkeri, Rajamakäo Riikka, Heinonen Kirsi, Lillsunde Pirjo. 2019. Hakupäivä 24.8.2023. <https://www.duodecimlehti.fi/duo14909>

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2023. Lapsen kasvu ja kehitys. Hakupäivä 30.8.2023. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>

Muhoksen kunta 2024. Hyrkin koulu. Hakupäivä 27.2.2024. <https://muhos.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/koulut/hyrkin-koulu/>

Mäntyneva, Mikko 2017. Hallittu projekti: Jäntevästä suunnittelusta menestykselliseen toteutukseen. Helsingin seudun kauppakamari. Taitto: Keski-Suomen Sivu Oy.

Opetushallitus 2023. E-oppimateriaalien laatukriteerit. Hakupäivä 30.8.2023. <https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laatukriteerit>

Peda.net 2023. Heinävesi. Koulujen kotisivut ja verkko-oppimisympäristö. Oppiminen. Hakupäivä 30.8.2023. <https://peda.net/heinavesi/hein%C3%A4veden-lukio/oppiaineet2/opinto-ohjaus/op1-1/oppiminen>

Peda.net 2023, varhaiskasvatus. Hakupäivä 1.9.2023. <https://peda.net/kotka/varhaiskasvatus/vp3/4vptsjt/4ppa/oppimisen-alueet/mjmy2/eaklmnjtm>

Punainen Risti 2023. Hätäilmoituksen tekeminen. Hakupäivä 20.6.2023. <https://www.punainen-risti.fi/ensiapu/ensiapuohjeet/hatailmoituksen-tekeminen/>

Suomen pelastusalan keskusjärjestö 2023. Lapsille. Lapsi voi oppia turvallisuutta leikkimällä tai pelaamalla. Hakupäivä 24.8.2023. <https://www.spek.fi/turvallisuus/paloturvallisuus/lapsille/>

Suomen pelastusalan keskusjärjestö 2023. Kotien paloturvallisuus. Hakupäivä 24.8.2023. <https://www.spek.fi/turvallisuus/paloturvallisuus/>

Suopajärvi, Leena 2013. Opas projektiarviointiin. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden julkaisu. Hakupäivä 26.2.2024 <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=a6d01dd9-baad-408a-a6fb-5e131cf74ef5>

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023. Lasten ja nuorten tapaturmat. Hakupäivä 30.8.2023. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/lasten-ja-nuorten-tapaturmat>

Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. Yleisimmät tapaturmakuolemien syyt 2023. Hakupäivä 29.8.2023.

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen/tapaturmien-ehkaisy/tapaturmat-suomessa/yleisimmat-tapaturmakuolemien-syyt>

Valtiovarainministeriö 2021. Opetta lapsi toimimaan hätätilanteissa. Hakupäivä 2.12.2023.

<https://vm.fi/-/25150957/opeta-lapsi-toimimaan-hatatilanteissa>

Henna Purkunen, Tiina Wallenius ja

Opinnäytetyön toiminnallinen päivä

Anna Huovila

Oulun ammattikorkeakoulu,

2.12.2023

OHS21KM

Yhteistyökoulu?

Hei

Olemme kolme, valmistuvaa sairaanhoitajaopiskelijaa Oulun ammattikorkeakoulusta, Oulaisten kampukselta. Valmistelemme opinnäytetyötä, joka käsittelee hätäpuhelun soittamista, opinnäytetyö on suunnattu kolmannen luokan oppilaille.

Lähestymme teitä tiedustellen mahdollista yhteistyötä koulunne kanssa. Etsimme koulua, jossa kaikki kolmannen luokan oppilaat pääsevät osallistumaan päivään, ryhmän kooksi olemme ajatelleet n. 25–35 oppilasta. Haluamme tarjota toimintapäivää pienelle koululle, käytössä olevien resurssien vuoksi.

Toiminnallisen päivän aikana on tarkoitus käydä läpi yleisiä lasten kohtaamia vaaratilanteita, joissa he ovat apua pyytävänä osapuolena. Päivän kesto kokonaisuudessaan on noin kolme tuntia, sisältäen valmistautumisen koululla, opetustuokion, tauon, päivän yhteenvedon, palautteet ja päivän purun. Aikataulu tarkentuu lähemmin.

Toimintapäivän ajankohdaksi olemme ajatelleet alustavasti tammikuussa 2024.

Mikäli Koulunne on kiinnostunut yhteistyöstä meidän kanssamme, olkaa ystävällisesti yhteydessä viimeistään 10.1.2024 mennessä

Yhteistyöterveisin

Henna Purkunen, Tiina Wallenius ja Anna Huovila

Oulun ammattikorkeakoulu, Oulaisten kampus

Kiitos päivään osallistumisesta, seuraavaksi haluaisimme teiltä palautetta päivän kulusta.

Miten koet hätäpuhelupäivän onnistuneen?

Oliko mielestänne päivän sisältö kolmasluokkalaisille sopivaa?

Miten koulutuksen vetäjät onnistuivat: (esim. koulutuksen ymmärrettävyys, selkeys, lasten aktiivointi ja innostaminen)

Vapaa sana hätäpuhelupäivästä:

-Kiitos palautteestanne, palautteenne perusteella arvioidaan toiminnallisen päivän osuutta opinnäytetyöstä.

Kiitos päivään osallistumisesta, seuraavaksi haluaisimme teiltä palautetta päivän kulusta.

Opitko päivän aikana uusia asioita? Kyllä En

Oletko harjoitellut hätäpuheluun liittyviä asioita aiemmin? Kyllä En

Oliko 112-sovellus sinulle entuudestaan tuttu? Kyllä Ei

Oliko rastien tekeminen mielenkiintoista? Kyllä Ei

Oliko toimintapäivä mielestäsi onnistunut? Kyllä Ei

Mitä muistat päivästä parhaiten?

RASTI 1

Ensimmäisellä rastilla harjoitellaan hätäpuhelun soittamista, oppilaat ovat vuorollaan hätäkeskuspäivystäjiä ja avunsoittajia. Powerpoint esityksen aikana toimintapäivän pitäjät näyttelevät hätäpuhelun soittamisesta mallin oppilaille.

Puhelua varten annetaan muistilista sekä vastaajalle että soittajalle, siinä olevien vihjeiden perusteella oppilaat käyvät puhelun protokollan läpi.

Häke: Hätäkeskus, kuinka voin auttaa?

Oppilas:

H: Hei. Voitko kertoa tarkemman osoitteen, mistä kunnasta soitat?

O:

H: Mitä on tapahtunut?

O:

H: Onko kukaan ihminen vaarassa

O:

H: Näetkö paikalla muita ihmisiä?

O:

H: Jää odottelemaan rannalle, älä mene veneen lähelle, pelastuslaitos on tulossa paikalle

O:

H: Mikäli tilanne muuttuu, ole yhteydessä uudelleen hätäkeskukseen.

Voimme katkaista nyt linjan. Pysy rauhallisena, olit hyvin reipas ja osasit kertoa tilanteesta hyvin, hyvin toimitti. Hyvää päivänjatkoa.

Seuraavassa näet onnettomuuspaikan, saavutte ensimmäisenä paikalle, miten toimitte?

RASTI 2

Näette seuraavassa kuvia, miettikää mitä vaaroja näette kuvissa?
Miten toimitte tilanteessa, jossa näette vaaranpaikan?

RASTI 3

Kolmannella rastilla halusimme palauttaa oppilaitten mieliin mitä aamupäivän aikana olimme puhuneet ja keskustelleet. Pienimuotoinen visailu päivän kysymyksistä. Juttelua päivän tapahtumista.

1. Voitko soittaa hätäkeskukseen, jos sinulla ei ole liittymää?
2. Hätäpuhelun voi sulkea milloin haluaa?
3. Paras tapa välttää vaaratapahtumia on ennakointi?
4. Onnettomuuspaikalta saa ottaa kuvia ja kuvata videoita tik tokkiin?
5. Yleinen hätänumero on 020202?
6. Hätänumerosta voi tiedustella päivän säätä?
7. Eläinsuojeluyhdistys vastaa hätäkeskus toiminnasta?
8. Hätäkeskuspäivystäjäksi pystyy opiskelemaan pelastusopistossa?